

Četrty razred, druga priprava

Predmet	Naravoslovje in tehnika
Razred	Četrty razred
Število ur	2 zaporedni uri
Področje (učna celota)	Razvrščanje in spreminjanje snovi
Tehnika	Risanje, lepljenje, sestavljanje, zgibanje, prepletanje, prepogibanje (eventualno slikanje s svetlitvijo barv)
Naloga (učna enota)	Graditi modele zgradb na podlagi skice, izdelava skice za objekt, sestava objekta, deli objekta, sestava objektov v mesto
Materiali	Trši bel karton kot šelesamer ali tudi papir A3 z natisnjeno mrežo, svinčnik, ravnilo, naravni pigmenti v prahu (stopnjevanje svetlosti barv), vnaprej dodeljena fasada enega objekta v starem delu mesta v formatu A3 ter en karton/list formata A3 z mrežo na učenca. Na karton bo delal načrt tlorisne projekcije enega objekta v starem jedru (oštevilčene hiše). Fotografije/načrti fasad različnih objektov, predlagamo toliko, kot je učencev; sicer se lahko objekti tudi ponovijo. Za učence, ki bodo delali tudi fasado, se predvidi še en karton A3 z mrežo.
Orodja, podlage	Zaščita miz, škarje, »olfa« nožki, podlage za rezanje z nožki.
Motiv	Kako se zgradi mesto
Obravnava kulturne dediščine	Načrtovanje in obnova dediščine: izdelava načrta, načrtovanje, tradicionalni gradbeni materiali in gradnja, značilne barve fasad

Didaktični pripomoček in učna sredstva	PPT-predstavitev in narisane predloge fasad objektov v starem jedru, primerna za več likovnih področij, dostopna v t. i. skrinji dediščine oziroma tudi v e-obliki na spletni strani https://sola-prenove-za-nove-generacije.si/ V skrinji so tudi vzorci naravnih pigmentov, ki se dodajo apnu v določeni količini (tehtamo s tehtnico), in replika arhivskih načrtov.
Metode dela	– pogovor in razlaga – prikazovanje, demonstracija v živo – predhodno raziskovanje
Oblike dela	– frontalna – individualno delo
Učni cilji	– Graditi modele zgradb na podlagi skice (NIT) – Izdelovati makete (NIT) – Brati različne načrte (NIT)
Prilagoditev za izvedbo v učilnici	– PPT-predstavitev – projektor in računalnik – priprava miz in materiala
Prilagoditev za izvedbo na daljavo	– Posredovanje učne priprave, PPT-predstavitve, e-didaktičnega pripomočka
Prilagoditev za izvedbo v učilnici na prostem	Prestavitev ustvarjanja na prosto na mize in klopi: – podlaga, natisnjen PPT na plastificirane predloge – tablice za delo v manjših skupinah – prilagoditev tehnike za razmere za delo na prostem
Predlagana vrsta učne ure	– Izvedba v razredu s predhodnim ogledom v mestu, na vasi – Teoretična in praktična

Prilagoditev: Učenci z učno pomočjo	Izdelajo eno nalogo: ali tloris pritličja ali barvanje fasade z značilnimi barvami.
Nadarjeni učenci	Izdelajo obe nalogi: tloris pritličja ali tudi več nadstropij nad pritličjem (glede na razvidno etažnost iz fasade) in nato pripadajočo pobarvano fasado ter oblikujejo v prostorsko predstavitev.
Medpredmetna povezava	– Razporejanje ploskev (LUM) – Vzorci, pravokotnik, kvadrat, simetrija (MAT) – Ljudski prostor (SLO) – Prostor (GUM) – Ravnotežje, skladnost, ritem, merjenje (ŠPO)
Predlog predhodne dejavnosti – aktiviranja predznanja	Učenci obišejo mestno ali vaško jedro in fotografirajo »glavne« objekte v centru. Fotografije natisnejo in zalepijo v zvezek.
Dodatna dejavnost učencev povezana z obravnavano temo v okviru učnih ur obravnavanega sklopa	– Možnost ogleda in fotografiranja fasad v mestu in značilnih objektov – delov objekta (LUM, ŠPO) – Možnost obiska arhitekturnega biroja, spoznavanje poklicev v gradbeništvu (SPO)
Predlog nadgradnje (pri interesnih dejavnostih, v dan dejavnosti ipd.)	Učenci obišejo staro vaško ali mestno jedro ali delajo po natisnjeni predlogi in po fotografijah (en objekt na format A3). Vsaka dvojica ima en objekt, za katerega izdelata maketo: tloris in nato glavno fasado (ali celoten objekt s streho in preostalimi tremi fasadami, ki so lahko le nakazane, brez odprtín). Fasado pobarvajo z naravnimi pigmenti, raztopljenimi v vodi, kot je obstoječi objekt. Na koncu otroci zložijo maketo v hiše v nizu in ponazorijo mestno ulico ter predstavljajo staro mestno jedro v inštalaciji. Od konservatorja ali muzealca ali turističnega vodnika izvedo več podatkov o posamezni hiši

	(ali s pomočjo pregledovalnika GisKD za registrirano nepremično dediščino) in pripovedujejo ob predstavitvi sošolcem.
--	---

1. uvodni del	U: Pozdravljeni. Danes bomo spoznavali, kako je nastala MESTNA ULICA v nekem mestu. Ulico sestavljajo posamezne stavbe, je tako? Torej moramo vedeti, kako sploh pridemo do stavbe. Za vsako stavbo je treba najprej izdelati NAČRT. Pred vsakim načrtom pa je kaj? O: Ideja ... SKICA ... U: Tako je – skica je potrebna. Na mizo boste dobili fotografijo oziroma narisano predlogo vašega objekta, vi pa si SKICIRAJTE V SVOJ ZVEZEK, kako naj bi bil videti tloris vaše hiše. En objekt bomo skicirali skupaj na tablo – prosila bi prostovoljca. U: Kaj je TLORIS hiše? O: Na tleh ... Če pogledamo izšlo iz vrha ... U: Res je. Tloris je pravzaprav NAVPIČNA PROJEKCIJA OBJEKTA NA RAVNINO – tla. Najprej narišemo ulico. In fasada, ki gleda na ulico, je GLAVNA FASADA. Rečemo ji lahko tudi ULIČNA FASADA. Ker je bila ulična, je bila praviloma tudi najlepše urejena, pobarvana, okrašena, z okni in lepo izdelanimi vrati. Na njej je bila tudi hišna številka. Kaj je še lahko na fasadi? O: Na fasadi so lahko tudi različne POSLIKAVE, IZVESKI, IZLOŽBE, KIPI ... U: Res je. In ne le to – te odprtine imajo lahko POLKNA (to so lesena ali kovana senčila na zunanji strani), vrata imajo lahko poseben PORTAL IZ KAMNA, med spodnjim in nadstropjem nad njim (temu se reče med etažama) je lahko VENEC, ki optično zmanjša višino objekta, in še kaj najdemo na fasadah.
----------------------	--

2. osrednji del	U: Torej, vemo, da naša stavba gleda na ulico – zato zarišem cesto ... Tako smo narisali ulico in na ulico gleda naša prva stena – zid. Vemo, da ima vsak objekt vsaj 4 zunanje stene, ki jim rečemo tudi obodne stene. Te so praviloma najdebelejše, saj so nosilne. Znotraj pa imamo poleg še kakšnih notranjih nosilnih sten tudi nenosilne, ki jih imenujemo predelne – njihov namen je pregraditi prostor, ga razdeliti na manjše enote – sobe. Sedaj smo izrisali osnovo – obodne stene. Predelne si bomo nekoliko izmislili, saj ne moremo pogledati vsakega objekta; temveč bomo ugibali iz fasade vsakega objekta. U: Če pogledamo našo fotografijo, vidimo, da ima fasada odprtine. Katere? O: Okna, vrata ... NIŠE. U: Zarišemo vrata oziroma toliko vrat, kot jih je na vaši fotografiji. Vrata so lahko dvokrilna ali enokrilna – pogledajte na svojo fotografijo. Sedaj zarišemo oznake v tloris tako, da bodo vsi za nami znali razbrati, da so to okna. Ker imajo okna DVE KRILI, jih zarišemo na ta način. Če pa imajo ENO KRILO, jih prikažemo tako. U: Sedaj zarišemo toliko oken, kot jih je na fotografiji/predlogi. Na zadnjo, t. i. dvoriščno stran pa v tlorisu označimo poljubno število oken. Vedeti moramo, da morajo biti za izhod na dvorišče vsaj ena vrata, ki praviloma niso tako bogata. Lahko jih je celo več, če je objekt širok. NAPOVED NALOGE: U: Danes boste v svoj zvezek ustvarili skico. Odprite ga tako, da imate pregled nad obema praznima stranema. Na levo najprej nalepite fotografijo ali izbrano predlogo (z interneta) vašega objekta. Na desno pa izdelajte skico tlorisa. Zatam bomo tloris narisali z ravnilom na naš karton – na mrežo. Kriteriji, ki jih morate upoštevati:
------------------------	--

	1. Vsak vzame en karton z mrežo in eno fotografijo. 2. Vsak bo naredil eno stavbo in zanjo vsaj tloris pritličja. 3. Tloris skicirate v zvezek, s svinčnikom. 4. Tloris nato prerešete s svinčnikom z uporabo ravnila na en karton z mrežo. 5. Vsak naj prereše s fotografije/predloge na drug karton tudi njeno glavno fasado. 6. Na fasado morate umestiti vse elemente, ki jih ima (enaka fotografiji). 7. Strehe ni treba risati in ne izdelovati kako drugače. 8. Fasado rahlo pobarvajte z naravnimi pigmenti v prahu. Redčite s čisto vodo. 9. Nato bomo vse stavbe sestavili v celoto – v mestno ulico. ZAČNEMO DELATI.
--	---

3. zaključni del	Z učenci pospravimo učilnico, postavimo zaključno inštalacijo, se zberemo okoli nje in se pogovorimo: – o prostoru za fasadami, – elementih na fasadah: okna in vrata, – razporeditev prostorov, – zunanji prostor v mestu in – sestavimo prostorsko kompozicijo – ulični niz. PREGLED IZDELKOV IN VREDNOTENJE 1. Pogovorimo se o zadanih kriterijih vrednotenja in ugotovimo uspešnost nastalih kompozicij. 2. Učenci vrednotijo izdelke drug drugemu. 3. Nato vrednotijo tudi svojega – ugotovijo, kaj so upoštevali in česa niso upoštevali pri zadanih kriterijih. 4. Izvedemo razstavo v učilnici, hodniku, kotičku.
-------------------------	---

Zaradi za varstvo
kulturne dediščine Slovenije

ŠOLSKI CENTER
ŠKOFJA LOKA

Projekt Šola prenove za nove generacije in dediščino 21. stoletja sofinancira Norveška s sredstvi Norveškega finančnega mehanizma v višini 478.000 evrov. Namen projekta je vzpostaviti medinstitucionalno okolje in učne prakse za bolj načrtno izobraževanje novih generacij v osnovni šoli o kulturni dediščini in prenovi kot pomembnih kompetencah in vrednotah za življenje in delo v 21. stoletju.